

V E N D I M
“NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu,	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Sabri Rrapi,	Anëtar i “““
Zija Vuci,	Anëtar i “““
Hajredin Fuga,	Anëtar i “““
Alfred Karamuço,	Anëtar i “““
Bardha Selenica,	Anëtar i “““
Kristofor Peçi,	Anëtar i “““
Kujtim Puto,	Anëtar i “““
Sokol Sadushi,	Anëtar i “““

me sekretare Drita Filto e Arbenka Lalica, në datat 12.01.2000; 13.01.2000; 28.01.2000 dhe 09.03.2000, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.64/2 Akti që i përket:

KËRKUES: 1. Bashkia Ura Vajgurore, e përfaqësuar nga Dule Sako, me autorizim. 2. Bashkia Vlorë, përfaqësuar nga Vaso Strakosha, me autorizim.

3. Bashkia Kuçovë, përfaqësuar nga avokat Hajri Shehu, me autorizim.

4. Dega e Shoqatës së Qiramarrësve të Banesave Shtetërore ish pronë private, Durrës përfaqësuar nga avokatët Hajri Shehu dhe Sadik Qorduka me prokurë të posaçme.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Viktor Gumi.

2. Këshilli i Ministrave përfaqësuar nga zoti Ilir Panda, Ministër i Drejtësisë.

3. Shoqata Kombëtare e të Shpronësuarve “Pronësi me Drejtësi, përfaqësuar nga avokat Agim Tartari.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i shtesës së nenit 1 të Ligjit nr.7916, datë 12.04.1995 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve””.

Gjykata Kushtetuese ka vendosur të bashkojë shqyrtimin e kërkesave të sipërpërmendura në një gjykim të vetëm, meqenëse ato kanë të bëjnë me shfuqizimin si antikushtetues të frazës “...duke përfshirë edhe Ligjin nr.37, datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm...” të ligjit të sipërcituar. Kërkuesit kanë parashtruar argumentet e mëposhtme:

- Ligji nr.7916, datë 12.04.1995 çënon parimin kushtetues të barazisë së shtetasve para ligjit;

- Ligji nr.37 i vitit 1945 për tatimin e jashtëzakonshëm ka qenë një masë fiskale dhe jo politike dhe sekuestrimi i pasurisë ndaj subjekteve, që detyroheshin në bazë të këtij ligji, u bë vetëm në ato raste kur ata iu shmangën shlyerjes së tatimeve të jashtëzakonshme në vlerë leku;

- Ligji nr.7916, datë 12.04.1995 prek ata persona që banojnë si qiraxhinj me shtetin në shtëpitë e sekuestruara për mosshlyerje të tatimit të jashtëzakonshëm, duke krijuar një problem tjetër social, problemin e sistemimit të të pastrehëve.

GJYKATA KUSHTETUESE

Pasi dëgjoi përfaqësuesit e kërkesave, të subjekteve të interesuara dhe e bisedoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Neni 1 i Ligjit nr.7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish pronarëve” si dhe dispozitat e tjera të tij, u njohin të drejtën e pronësisë ish-pronarëve ose trashëgimtarëve të tyre për pronat e shtetëzuara, të shpronësuara ose të konfiskuara nga shteti pas datës 29 nëntor 1944, ose të marra padrejtësisht me çdo mënyrë tjetër.

Me miratimin e këtij ligji, ligjvënësi bëri një përpjekje për të ndrequr, në përputhje me frymën e së drejtës në përgjithësi e të normave ndërkombëtare, ato padrejtësi të krijuara nga shteti i asaj kohe, i cili, zhveshi arbitrarisht nga e drejta e pronësisë një kategori jo të vogël qytetarësh.

Në bazë të këtij ligji, pronat që kaluan padrejtësisht në pronësi të shtetit, kryesisht për motive politike, iu kthehen ose kompensohen kësaj kategorie qytetarësh. Nisur nga përmbajtja dhe zgjidhja që iu dha në praktikë kësaj dispozite ligjore, organet shtetërore, të ngarkuara me kthimin dhe kompensimin e pronave në bazë të këtij ligji, e zbatuan atë duke përcaktuar si subjekte të tij vetëm këtë kategori pronarësh. Sipas këtij kuptimi përjashtoheshin nga përfitimi ata subjekte, të cilëve, për shkak të mospagimit të detyrimit fiskal u është sekuestruar prona në favor të shtetit në zbatim të Ligjit nr.37 të vitit 1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm për fitimet e luftës”.

Ligji nr.7916, datë 12.04.1995, “Për disa ndryshime në Ligjin nr.7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve” i bën një shtesë nenit 1 të sipërcituar, me të cilën zgjerohet rrethi i subjekteve përfitues të tij. Sipas kësaj shtese, subjekte përfitues janë edhe personat, të cilëve shteti u ka sekuestruar pronat në zbatim të Ligjit nr.37 datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm”.

Gjykata Kushtetuese çmon se kjo shtesë që iu bë ligjit në vitin 1995 nuk është në përputhje me kushtetutën dhe me marrëveshjet ndërkombëtare.

Gjykata Kushtetuese konkludon se qëllimi i miratimit të Ligjit nr.37 datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm”, ka qenë vendosja e tatimit të jashtëzakonshëm ndaj fitimeve të mëdha të realizuara nga shtetas dhe nga të huaj në Shqipëri gjatë ushtrimit të veprimtarive tregtare, industriale dhe ndërmjetëse që prej datës 7 prill 1939 deri në datën 31 dhjetor 1944. Kjo kategori subjektesh që i nënshtrohej këtij ligji nuk është dhe nuk mund të barazohet me ish-pronarët e tjerë, pronat e të cilëve u shpronësuan ose u shtetëzuan jo për një motiv të tillë fiskal.

Nisur nga pretendimi i Shoqatës Kombëtare të të shpronësuarve “Pronësi me Drejtësi”, se Ligji nr.37 datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm” nuk është zbatuar drejt dhe se ligjvënësi ka patur si qëllim eliminimin e klasës së tregtarëve, Gjykata Kushtetuese çmon se nuk është në kompetencën e saj të analizojë mënyrën e zbatimit të atëhershëm në praktikë të këtij ligji, pasi kjo ka qenë dhe mbetet detyrë e komisioneve të kthimit dhe kompensimit të pronave ish-pronarëve si dhe e gjykatave të zakonshme të ngarkuara nga ligji për të zgjidhur konfliktet për çështje të tilla.

Vendosja e ligjit për tatimet e jashtëzakonshme nuk ka qenë një fenomen thjeshtë shqiptar. Një praktikë e tillë është zbatuar pas Luftës së Dytë Botërore edhe në vende të tjera perëndimore dhe ajo është çmuar si masë e marrë në përputhje edhe me normat e gjithëpranuara të së drejtës ndërkombëtare.

Shtesa e parashikuar në ligjin nr.7916, datë 12.04.1995, ku i njihet e drejta e pronësisë edhe atyre personave që u është sekuestruar pasuria nga ligji “Për tatimin e jashtëzakonshëm”, e barazon padrejtësisht këtë masë me karakter fiskal me zhveshjen e padrejtë të pronës njëlloj si dhe në rastet e tjera që parashikon kjo dispozitë.

Neni 1, paragrafi i dytë i Protokollit nr.1 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë, njeh të drejtën e shteteve për të miratuar ligjet që ato i çmojnë të domosdoshëm për të siguruar pagesën e taksave, të kontributeve të tjera, ose të gjobave. Sipas neneve 5, 116 dhe 122 5ë Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, kjo normë e së drejtës ndërkombëtare është e zbatueshme dhe ka përparësi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të. Ajo do të thotë se ligjvënësi mund të hartojë ligje që parashikojnë edhe privim të së drejtës së pronës, kur kjo masë çmohet e domosdoshme për të siguruar pagimin e detyrimeve me karakter fiskal. Sipas kuptimit të normave kushtetuese e ndërkombëtare të lartpërmendura dhe vetëm për këto qëllime, prona e sekuestruar trajtohet si pronë e ligjshme shtetërore, e cila gëzon të njëjtën mbrojtje me ligj ashtu si dhe ajo private në kuptim edhe të nenit 11 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

Duke shqyrtuar çështjen në këtë këndvështrim, kur ligjvënësi i ka bërë shtesë nenit 1 të Ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, ai nuk ka marrë në konsideratë këtë normë të së drejtës ndërkombëtare dhe as Ligjin nr.7941, datë 29.04.1991 “Për Dispozitat Kryesore Kushtetuese”, neni 8 i të cilit parashikonte se: “Legjislacioni i Republikës së Shqipërisë merr parasysh, njeh dhe respekton parimet dhe normat përgjithësisht të pranuar të së drejtës ndërkombëtare”.

Megjithëse kjo shtesë e Ligjit të lartpërmendur ka sjellë efektet e veta juridike, Gjykata Kushtetuese, e vënë në lëvizje nga katër kërkesa subjektesh, ka vendosur të shqyrtojë këto çështje, duke e konsideruar këtë si detyrim kushtetues të saj. Gjithashtu meqenëse Gjykata Kushtetuese çmon

se shtesa që i është bërë ligjit të sipërcituar bie në kundërshtim me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, dhe se ajo nuk mund të pranojë ekzistencën e antikushtetutshmërisë në legjislacion, në bazë të nenit 132 të Kushtetutës, ajo ka vetëm të drejtën e shfuqizimit të aktit që shqyrton, me qëllim edhe të parandalimit të antikushtetutshmërisë. Ky është edhe kuptimi i nenit 178, pika , dhe i nenit 181, pika 2, të Kushtetutës, sipas të cilëve, ligjet e miratuara përpara hyrjes në fuqi të Kushtetutës do të zbatohen vetëm kur nuk vijjnë në kundërshtim me të.

Gjykata Kushtetuese çmon se nuk duhet pranuar pretendimi tjetër i kërkuarve, sipas të cilit kjo shtesë e ligjit çënon edhe parimin e barazisë së shtetasve përpara ligjit. Parimi i barazisë para ligjit nuk shkelet nëse vërehet se nuk i është dhënë zgjidhje e njëlojtë çështjeve lidhur me subjekte, të cilët ndodhen në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia në ligj dhe para ligjit parakupton barazinë e individëve që ndodhen në kushte të barabarta. Ky përbën edhe një qëndrim tashmë të konsoliduar në praktikën e Gjykatës Kushtetuese.

PËR KËTO ARSYE :

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 dhe 132 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë si dhe në nenet 72 e 86 të Ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë“, me shumicë votash,

V E N D O S I:

Shfuqizimin si të papajtueshën me Kushtetutën dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të shprehjes, “duke përfshirë edhe Ligjin nr.37, datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm” në nenin 1 të Ligjit nr.7916, datë 12.04.1995 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Tiranë, më 17.04.2000
Nr. 64/2 i Regj. Themeltar.
Nr. 16 i Vendimit.

MENDIMI I PAKICËS

Kërkesa duhej të rrëzohej si e pabazuar, pasi nuk parashtrohet asnjë shkelje me karakter kushtetues.

Pretendimi kryesor që ngrihet në kërkesë është se ndryshimi që i është bërë nenit 1 të Ligjit nr.7698, datë 15.03.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, çënon parimin e barazisë së shtetasve para ligjit. Ky pretendim është i pabazuar dhe rrëzohet me vendimin e Gjykatës Kushtetuese. Pretendimet e tjera nuk kanë të bëjnë me karakterin antikushtetues të ndryshimit të ligjit, por me vlerësim të tij sipas interesit të kërkuarve, dhe në këtë këndvështrim nuk përbëjnë objekt shqyrtimi nga Gjykata Kushtetuese.

Nga ana tjetër, zgjidhja që i është bërë çështjes me vendimin e shumicës, mbart në vetvete një kontradiktë të hapur. Kështu, pranohet se shtesa që i është bërë nenit 1 të Ligjit në vitin 1995, bie në kundërshtim me Kushtetutën, për arsye që përmenden në vendim, duke marrë për bazë interesat e kërkuarve. Por, duhet theksuar se po kaq e vërtetë është se bie në kundërshtim me Kushtetutën edhe shfuqizimi i këtij ndryshimi, parë nga këndvështrimi i interesave të ish-pronarëve.

Mendoj se për zgjidhjen e drejtë të çështjes, duhet të merret në konsideratë qëllimi i Ligjit “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”. Në nenin 1 të ligjit, përcaktohet se u njihet ish-pronarëve e drejta e pronësisë për pronat e shtetëzuara, që shpronësuara apo të konfiskuara, sipas akteve ligjore e nënligjore e vendimeve të gjykatës, ose të marra pa të drejtë nga shteti me çdo mënyrë

tjetër. Pra, qëllimi i ligjit është që t'u kthehen pronat e marra pa të drejtë. Mënyrat e marrjes së padrejtë janë: a) sipas akteve ligjore, nënligjore e vendimeve të gjykatës dhe b) me çdo mënyrë tjetër. Me fjalë të tjera, marrja padrejtësisht nga shteti e pronave të ish-pronarëve, është bërë edhe nëpërmjet akteve ligjore e nënligjore. Një nga këto akte, sipas ndryshimit që iu bë nenit 1 në vitin 1995, është dhe Ligji nr. 37, datë 13.01.1945 "Për tatimin e jashtëzakonshëm". Zbatimi i nenit 1, duke përfshirë dhe Ligjin nr.37, ka për qëllim që prona e marrë padrejtësisht t'u kthehet ish-pronarëve. Kjo e drejtë garantohet edhe nga neni 41 i Kushtetutës. Edhe Gjykata Kushtetuese, në vendimin e saj që ka të bëjë me paragrafin e parë të nenit 10 të Ligjit nr.7698, datë 15.04.1993 "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve", ka konfirmuar qëndrimin e ligjvënësit që ndërtesat e tjetërsuara në prona të treta, t'u kthehen ish-pronarëve.

Duke e parë çështjen në aspektin e kontrollit kushtetues, kam mendimin se shtesa që iu bë nenit 1 të ligjit, duke përfshirë edhe Ligjin nr.37, datë 13.01.1945, nuk ka përmbajtje antikushtetuese, përkundrazi, respekton e zbaton parimet dhe kërkesat e nenit 41 të Kushtetutës.

A N Ë T A R
K.Peçi

MENDIMI I PAKICËS

Jam kundër vendimit të shumicës që vendosi shfuqizimin si antikushtetues të shprehjes "...duke përfshirë edhe ligjin nr.37, datë 13.01.1945 "Për tatimin e jashtëzakonshëm" të nenit 1 të Ligjit nr.7916 datë 12.04.1995 "Për disa ndryshime në ligjin nr.7698 datë 15.04.1993 "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish pronarëve", për këto arsye:

Në kërkesën e shoqatës së Qiramarrësve të Banesave Shtetërore ish Pronë Private, dega Durrës, si dhe në kërkesat e Bashkisë Vlorë, Ura Vajguore, etj, parashtrohen si shkak për shfuqizimin e nenit 1 të Ligjit 7916, datë 12.04.1995 fakti se Ligji nr.37, datë 13.01.1945 "Për tatimin e jashtëzakonshëm", ka qenë një masë me karakter fiskal e jo politik dhe se neni 1 i ligjit 7916, datë 12.04.1995, çënon parimin e barazisë shtetasve para ligjit.

Kam mendimin se nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të vlerësojë karakterin e ligjit nr.37, datë 13.01.1945 "Për tatimin e jashtëzakonshëm" dhe as mënyrën e zbatimit të tij. Askush nuk vë në dyshim të drejtën e shtetit për vendosjen e detyrimeve fiskale, siç thuhet në vendimin e shumicës, por kryesorja që i mungon vendimit është se nuk tregohet në të se me cilën dispozitë të Kushtetutës vjen në kundërshtim ligji që kërkohet të shfuqizohet si antikushtetues. Po kështu nuk qëndron pretendimi i kërkuesve për shkeljen e parimit të barazisë para ligjit, sepse siç është shprehur Gjykata Kushtetuese me vendimin e saj Nr.11, datë 27.03.1993 "Barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëllajta për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia në ligj dhe para ligjit presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta". Edhe në vendimin e shumicës ky arsyetim pranohet.

Prandaj, pretendimet e ngritura nga kërkuesit nuk përbëjnë shkak për antikushtetutshmërinë e ligjit. Sipas nenit 48 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", "Kufijtë e shqyrtimit të çështjes janë brenda objektit të kërkesës dhe shkaqeve të parashtuara në të". Meqenëse pala kërkuese nuk paraqiti shkaqe të tjera, veç atyre të përmendura më sipër, kërkesa e saj duhej rrëzuar.

Ligji nr.7916, datë 12.04.1995 i ka dhënë efektet e veta. Në zbatim të tij, me vendime të Komisionit të Kthimit të Pronave apo të vendimeve gjyqësore, pronat u janë kthyer ish pronarëve. Nga ana tjetër, sipas nenit 76 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000, Vendimi i Gjykatës Kushtetuese që ka shfuqizuar një ligj, me përjashtim të rasteve të përmendura në pikën 2, nuk ka efekte parapavepruese. Në këtë vështirësi shfuqizimi i një ligji që i ka përfunduar efektet nuk mund të ndryshojë marrëdhëniet juridike që kanë ardhur si rezultat i zbatimit të tij, prandaj në thelb më duket i pa kuptimtë shfuqizimi i bërë. Përse i përket problemit të qiramarrësve në këto prona, i takon t'i gjejë zgjidhjet shfuqizimi i bërë. Përsa i përket problemit të qiramarrësve në këto prona, i takon t'i gjejë zgjidhjet optimale shteti.

A N Ë T A R I

MENDIMI I PAKICËS

Ndryshe nga shumica, unë jam i mendimit se të gjitha kërkesat e shqyrtuara nga Gjykata Kushtetuese, me objekt shfuqizimin e Ligjit nr.7916, datë 13.04.1995 “Për disa ndryshime në ligjin nr.7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin e kompensimin e pronave ish pronarëve”, nuk duhej të ishin pranuar. Zgjidhja në këtë mënyrë e çështjes diktohet nga disa faktorë:

Në radhë të parë, ky ligj i ka kryer funksionet e veta. Pasojat juridike që ka krijuar janë ezauruar në shumicën dërrmuese të rasteve. Ish pronarët, pronat e tyre, të kthyer nga komisionet e kthimit e të kompensimit të pronave i kanë regjistruar në zyrat përkatëse të regjistrimit të pasurive të paluajtshme. Ata, ose i kanë marrë vetë në posedim këto prona, ose kanë zëvendësuar shtetin si qiramarrës, në kontratat e qerasë të lidhura me qytetarët që banojnë akoma në këto ndërtesa, ose me institucionet shtetërore e kulturore që ushtrojnë aty aktivitetin e tyre.

Prania e kësaj rrethane e bën vendimin që u muar me shumicë votash, një akt thuajse pa efekt, sepse sfera e zbatimit të tij është shumë e kufizuar. Kjo për arsye se në bazë të nenit 76 të Ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” vendimet e kësaj Gjykate që shfuqizojnë një ligj apo akt normativ si të papajtueshëm me kushtetutën ose me marrëveshjet ndërkombëtare, si rregull, sjellin efekte juridike nga data e hyrjes së tyre në fuqi, që është ajo e botimit në Fletoren Zyrtare dhe nuk kanë fuqi prapavepruese ndaj pasojave të ezauruara të ligjit apo aktit normativ të shfuqizuar.

Ky vendim edhe në qoftë se gjen zbatim për raste sporadike, nuk bën gjë tjetër veçse krijon probleme të reja sociale. Nga shfuqizimi i këtij ligji dhe për rrjedhojë nga e drejta e privatizimit të këtyre banesave mund të përfitojnë një pjesë fare e vogël e qeramarrësve, kurse pjesa më e madhe e tyre, përsëri do të vazhdojë të trajtohet si e pastrehë.

Nga ana tjetër, edhe në radhët e ish pronarëve do të lindin pakënaqësi, sidomos për atë pjesë, e cila do të humbasë pronën për shkak se kjo do t’i nënshtrohet efekteve të vendimit të mësipërm.

Së dyti, Gjykata Kushtetuese duhej të dilte me vendim mospranimi, veçanërisht për kërkesën e “Shoqatës së qiramarrësve të banesave shtetërore ish pronë private”. Ajo vetë pranon se kjo e fundit nuk legjitimohet t’a vërë atë në lëvizje për një çështje që është e lidhur me interesat e një grupi tjetër social, siç është shoqata “Pronësi me Drejtësi”, aq më tepër kjo si subjekt i interesuar, mori pjesë në këtë gjykim dhe doli me kërkimë diametralisht të kundërta.

Veç kësaj, një zgjidhje e tillë ishte e domosdoshme edhe për arsye të tjera, që kanë të bëjnë me themelin e çështjes. Në këtë drejtim vlen të theksohet fakti, se shkaku i vetëm që parashtrohet në këtë kërkesë dhe që sipas kërkuarit përbën shkelje të parimit të barazisë në ligj dhe përpara ligjit, është konsideruar si i pabazuar edhe në themel nga vetë shumica.

Prandaj ishte detyrë e saj, që në këtë rast, duke zbatuar nenin 48 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese” ajo të përqëndrohej në shqyrtimin e çështjes vetëm brenda kufijve të shkaktuar që parashtrohet në këtë kërkesë dhe jo të shfuqizonte ligjin objekt i këtij kontrolli kushtetues për shkaqe të tjera që nuk i ka ngritur kërkuari.

Së fundi, në ligjin që kundërshtojnë kërkuarist, unë nuk dalloj ndonjë shkelje me karakter kushtetues. Përkundrazi, ky, duke ndryshuar nenin 1 të Ligjit “Për kthimin e kompensimin e pronave” dhe duke e shtrirë veprimin e tij edhe mbi ato pasuri të paluajtshme ish pronë private, të sekuestruara ose të shpronësuar nga shteti totalitar në bazë të ligjit Nr.37, datë 13.01.1945 “Për tatimin e jashtëzakonshëm”, ka pasur parasysh faktin se organet e tij administrative kanë tejkaluar pushtetin e tyre dhe kanë ndjekur praktikisht qëllim të ndryshëm nga ai i parashikuar në këtë ligj të fundit.

Është e vërtetë se ky lloj tatimi, si masë demokratike me karakter fiskal, u zbatua pas Luftës së Dytë Botërore edhe në vendet e Europës Perëndimore, por vetëm kundër atyre personave që kishin realizuar fitime të jashtëligjshme duke përfutur nga vështirësitë dhe mungesat e mëdha të krijuara gjatë luftës. Tek ne ndodhi ndryshe dhe kësaj mase iu nënshtroan pa dallim të gjithë sipërmarrësit privat, pavarësisht nga gjendja e tyre pasurore dhe koha kur kishin filluar aktivitetin privat, para, gjatë apo pas luftës.

Shumë prej tyre nuk qenë në gjendje të shlyenin tatimet e rënda që iu caktoi administrata

shtetërore. Ata jo vetëm falimentuan, por u zhveshën nga e drejta e pronësisë edhe mbi ndërtesat e banimit ose lokalet ku ushtronin veprimtarinë e tyre.

Këto dukuri, tregojnë qartë se Ligji “Për tatimin e jashtëzakonshëm” nuk u përdor vetëm, për qëllime fiskale siç pretendojnë kërkuesit dhe siç pranon shumica në vendimin e saj. Përkundrazi, realiteti i 50 vjetëve të sundimit të shtetit totalitar ka vërtetuar dhe literatura politike e juridike e kohës ka pranuar se ky ligj është përdorur kryesisht si mjet për likuidimin e marrëdhënieve kapitaliste dhe kufizimin gradual të iniciativës së lirë ekonomike private, për të vënë më vonë bazat e një ekonomie socialiste të centralizuar.

Pra kjo veçori që është specifike për vendin tonë hedh dritë mbi faktin se edhe kjo kategori ish pronarësh është zhveshur në mënyrë të padrejtë nga prona. Përfshirja e saj si subjekt që ka të drejtë të përfitojë edhe kjo nga ligji “Për kthimin e kompensimin e pronave” është rrjedhim logjik i politikës dhe i përpjekjeve të shtetit tonë demokratik për ndreqjen e këtyre padrejtësive dhe rivendosjen e të drejtave themelore të shtetasve, të nëpërkëmbura gjatë regjimit të shtetit diktatorial.

Në përgjithësi këto ishin shkaqet për të cilat unë shfaq mendimin për rrëzimin e kërkesave objekt i këtij kontrolli kushtetues.

A N Ë T A R
A.Vuci